A SANSKRIT PRIMER
FOR BEGINNERS

Class Copy

BY
LATE V. KRISHNAMOORTHI SASTRI,
Sanskrit Pandit, P. S. High School
REVISED AND ENLARGED
BY
S. RAJAGOPALA SARMA
Sanskrit Pandit, R. M. H. School, T. Nagar

AMBIKA BROTHERS
PUBLISHERS
MYLAPORE :: MADRAS

All Rights Reserved] **1946** [*Price* **As. 6**

श्रीः

संस्कृत
बाल बोधिनी

पेन्नात्तूर् सुब्रह्मण्यकलाशालायां संस्कृताध्यापकेन
वै. कृष्णमूर्तिशास्त्रिणा विरचिता

त्यागरायनगरस्थ रामकृष्ण मिषिन् कलाशालायां संस्कृताध्यापकेन
स. राजगोपालशर्मणा
संशोध्य संवर्धिता

अम्बिका ब्रदर्स
मइलापूर, मदरास्

मूल्यं षट् कलाः] 1946 [Price As. 6

Reprint

Printed at KABEER PRINTING WORKS, Triplicane, Madras
and Published by The Ambika Bros., Mylapore, Madras.
Q. H MS. 32.—23-4-46 (3000)

श्रीः

A SANSKRIT PRIMER
FOR BEGINNERS

ALPHABETS - अक्षराणि

Vowels - अचः

अ आ इ ई
उ ऊ ऋ ॠ
ऌ ए ऐ
ओ औ

ं (Anusvāra) ः (Visarga)

Consonants - हल:

कवर्ग: Gutturals	क्	ख्	ग्	घ्	ङ्
चवर्ग: Palatals	च्	छ्	ज्	झ्	ञ्
टवर्ग: Linguals	ट्	ठ्	ड्	ढ्	ण्
तवर्ग: Dentals	त्	थ्	द्	ध्	न्
पवर्ग: Labials	प्	फ्	ब्	भ्	म्
Semi-vowels अन्तस्था:	य्	र्	ल्	व्	
Sibilants ऊष्माण:	श्	ष्	स्		
Aspirate	ह्				

LESSON I - प्रथमः पाठः

(Words beginning with vowels)

1. अजः = A goat
2. आयः = Gain
3. इनः = The sun
4. इभः = An elephant
5. इव = Like
6. इह = Here
7. ईशः = A lord
8. उत = Or
9. ऊहः = Conjecture
10. ऋणं = Debt
11. ऋक्षः = A bear
12. एणः = An antelope
13. ऐलः = Name of a King
14. ओघः = Flood
15. अंशः = A part
16. अंसः = Shoulder

LESSON II - द्वितीयः पाठः

(Words beginning with consonants)

1. कटः = A mat
2. करः = The hand
3. खगः = A bird
4. खलः = A rogue
5. गजः = An elephant
6. घनः = A cloud
7. जनः = People
8. जवः = Speed
9. तदा = Then
10. तटः = Bank of a river

11. नगः = mountain
12. पक्षः = Wing
13. मयः = Name of a demon
14. यवः = Barley
15. रथः = A chariot
16. लवः = Name of Rama's son
17. शठः = A rogue
18. शरः = An arrow
19. हयः = A horse
20. हरः = God Siva

LESSON III - तृतीयः पाठः

1. अचलः - A mountain
2. आतपः = Sunshine
3. ईषत् = A little
4. उपलः = A stone
5. कलभः = A young elephant
6. गणकः = An astro-[nomer
7. जनकः = Father
8. तनयः = Son
9. दशमः = Tenth
10. धनम् = Wealth
11. पवनः = Wind
12. पटहः = A war-drum
13. फलकः A plank
14. मकरः = A shark
15. मलयः = Name of a mountain
16. यवनः = A barbarian
17. रजकः - A washerman
18. शबरः = A hunter
19. शशकः = A hare
20. समयः An agreement

Consonants combined with vowels - स्वरसंयुक्ता हलः

क	का	कि	की	कु	कू	कृ	कॄ	के	कै	को	कौ	कं	कः
ख	खा	खि	खी	खु	खू	खृ	खॄ	खे	खै	खो	खौ	खं	खः
ग	गा	गि	गी	गु	गू	गृ	गॄ	गे	गै	गो	गौ	गं	गः
घ	घा	घि	घी	घु	घू	घृ	घॄ	घे	घै	घो	घौ	घं	घः
ङ	ङा	ङि	ङी	ङु	ङू	ङृ	ङॄ	ङे	ङै	ङो	ङौ	ङं	ङः
च	चा	चि	ची	चु	चू	चृ	चॄ	चे	चै	चो	चौ	चं	चः
छ	छा	छि	छी	छु	छू	छृ	छॄ	छे	छै	छो	छौ	छं	छः
ज	जा	जि	जी	जु	जू	जृ	जॄ	जे	जै	जो	जौ	जं	जः
झ	झा	झि	झी	झु	झू	झृ	झॄ	झे	झै	झो	झौ	झं	झः

ਅ	ਆ	ਇ	ਈ	ਉ	ਊ	ਏ	ਐ	ਓ
ਔ	ਕ	ਖ	ਗ	ਘ	ਙ	ਚ	ਛ	ਜ
ਝ	ਞ	ਟ	ਠ	ਡ	ਢ	ਣ	ਤ	ਥ
ਦ	ਧ	ਨ	ਪ	ਫ	ਬ	ਭ	ਮ	ਯ
ਰ	ਲ	ਵ	ਸ਼	ਸ	ਹ	ਲ਼	ੜ	ਫ਼
ਜ਼	ਖ਼	ਗ਼	ਜ਼	ਡ਼	ਢ਼	ਿ	ੀ	ੁ
ੂ	ੇ	ੈ	ੋ	ੌ	੍	ਾ	ਂ	ਃ
ਁ	ੰ	ੱ	ੴ	ਅੁ	ਅੂ	ਅੇ	ਅੈ	ਅੋ
ਅੌ	ਕ੍ਕ	ਕ੍ਖ	ਕ੍ਗ	ਕ੍ਘ	ਕ੍ਙ	ਕ੍ਚ	ਕ੍ਛ	ਕ੍ਜ
ਕ੍ਝ	ਕ੍ਞ	ਕ੍ਟ	ਕ੍ਠ	ਕ੍ਡ	ਕ੍ਢ	ਕ੍ਣ	ਕ੍ਤ	ਕ੍ਥ
ਕ੍ਦ	ਕ੍ਧ	ਕ੍ਨ	ਕ੍ਪ	ਕ੍ਫ	ਕ੍ਬ	ਕ੍ਭ	ਕ੍ਮ	ਕ੍ਯ
ਕ੍ਰ	ਕ੍ਲ	ਕ੍ਵ	ਕ੍ਸ਼	ਕ੍ਸ	ਕ੍ਹ	ਕ੍ਲ਼	ਕ੍ੜ	ਕ੍ਫ਼
ਕ੍ਜ਼	ਕ੍ਖ਼	ਕ੍ਗ਼	ਕ੍ਜ਼	ਕ੍ਡ਼	ਕ੍ਢ਼	ਕ੍ਿ	ਕ੍ੀ	ਕ੍ੁ
ਕ੍ੂ	ਕ੍ੇ	ਕ੍ੈ	ਕ੍ੋ	ਕ੍ੌ	ਕ੍	ਕ੍ਾ	ਕ੍ਂ	ਕ੍ਃ
ਕ੍ਁ	ਕ੍ੰ	ਕ੍ੱ	ਕ੍ੴ	ਕ੍ਅੁ	ਕ੍ਅੂ	ਕ੍ਅੇ	ਕ੍ਅੈ	ਕ੍ਅੋ
ਕ੍ਅੌ	ਖ੍ਕ	ਖ੍ਖ	ਖ੍ਗ	ਖ੍ਘ	ਖ੍ਙ	ਖ੍ਚ	ਖ੍ਛ	ਖ੍ਜ
ਖ੍ਝ	ਖ੍ਞ	ਖ੍ਟ	ਖ੍ਠ	ਖ੍ਡ	ਖ੍ਢ	ਖ੍ਣ	ਖ੍ਤ	ਖ੍ਥ
ਖ੍ਦ	ਖ੍ਧ	ਖ੍ਨ	ਖ੍ਪ	ਖ੍ਫ	ਖ੍ਬ	ਖ੍ਭ	ਖ੍ਮ	ਖ੍ਯ
ਖ੍ਰ	ਖ੍ਲ	ਖ੍ਵ	ਖ੍ਸ਼	ਖ੍ਸ	ਖ੍ਹ	ਖ੍ਲ਼	ਖ੍ੜ	ਖ੍ਫ਼
ਖ੍ਜ਼	ਖ੍ਖ਼	ਖ੍ਗ਼	ਖ੍ਜ਼	ਖ੍ਡ਼	ਖ੍ਢ਼	ਖ੍ਿ	ਖ੍ੀ	ਖ੍ੁ
ਖ੍ੂ	ਖ੍ੇ	ਖ੍ੈ	ਖ੍ੋ	ਖ੍ੌ	ਖ੍	ਖ੍ਾ	ਖ੍ਂ	ਖ੍ਃ
ਖ੍ਁ	ਖ੍ੰ	ਖ੍ੱ	ਖ੍ੴ	ਖ੍ਅੁ	ਖ੍ਅੂ	ਖ੍ਅੇ	ਖ੍ਅੈ	ਖ੍ਅੋ
ਖ੍ਅੌ	ਗ੍ਕ	ਗ੍ਖ	ਗ੍ਗ	ਗ੍ਘ	ਗ੍ਙ	ਗ੍ਚ	ਗ੍ਛ	ਗ੍ਜ
ਗ੍ਝ	ਗ੍ਞ	ਗ੍ਟ	ਗ੍ਠ	ਗ੍ਡ	ਗ੍ਢ	ਗ੍ਣ	ਗ੍ਤ	ਗ੍ਥ
ਗ੍ਦ	ਗ੍ਧ	ਗ੍ਨ	ਗ੍ਪ	ਗ੍ਫ	ਗ੍ਬ	ਗ੍ਭ	ਗ੍ਮ	ਗ੍ਯ
ਗ੍ਰ	ਗ੍ਲ	ਗ੍ਵ	ਗ੍ਸ਼	ਗ੍ਸ	ਗ੍ਹ	ਗ੍ਲ਼	ਗ੍ੜ	ਗ੍ਫ਼
ਗ੍ਜ਼	ਗ੍ਖ਼	ਗ੍ਗ਼	ਗ੍ਜ਼	ਗ੍ਡ਼	ਗ੍ਢ਼	ਗ੍ਿ	ਗ੍ੀ	ਗ੍ੁ
ਗ੍ੂ	ਗ੍ੇ	ਗ੍ੈ	ਗ੍ੋ	ਗ੍ੌ	ਗ੍	ਗ੍ਾ	ਗ੍ਂ	ਗ੍ਃ
ਗ੍ਁ	ਗ੍ੰ	ਗ੍ੱ	ਗ੍ੴ	ਗ੍ਅੁ	ਗ੍ਅੂ	ਗ੍ਅੇ	ਗ੍ਅੈ	ਗ੍ਅੋ
ਗ੍ਅੌ	ਘ੍ਕ	ਘ੍ਖ	ਘ੍ਗ	ਘ੍ਘ	ਘ੍ਙ	ਘ੍ਚ	ਘ੍ਛ	ਘ੍ਜ
ਘ੍ਝ	ਘ੍ਞ	ਘ੍ਟ	ਘ੍ਠ	ਘ੍ਡ	ਘ੍ਢ	ਘ੍ਣ	ਘ੍ਤ	ਘ੍ਥ
ਘ੍ਦ	ਘ੍ਧ	ਘ੍ਨ	ਘ੍ਪ	ਘ੍ਫ	ਘ੍ਬ	ਘ੍ਭ	ਘ੍ਮ	ਘ੍ਯ
ਘ੍ਰ	ਘ੍ਲ	ਘ੍ਵ	ਘ੍ਸ਼	ਘ੍ਸ	ਘ੍ਹ	ਘ੍ਲ਼	ਘ੍ੜ	ਘ੍ਫ਼
ਘ੍ਜ਼	ਘ੍ਖ਼	ਘ੍ਗ਼	ਘ੍ਜ਼	ਘ੍ਡ਼	ਘ੍ਢ਼	ਘ੍ਿ	ਘ੍ੀ	ਘ੍ੁ
ਘ੍ੂ	ਘ੍ੇ	ਘ੍ੈ	ਘ੍ੋ	ਘ੍ੌ	ਘ੍	ਘ੍ਾ	ਘ੍ਂ	ਘ੍ਃ
ਘ੍ਁ	ਘ੍ੰ	ਘ੍ੱ	ਘ੍ੴ	ਘ੍ਅੁ	ਘ੍ਅੂ	ਘ੍ਅੇ	ਘ੍ਅੈ	ਘ੍ਅੋ
ਘ੍ਅੌ	ਙ੍ਕ	ਙ੍ਖ	ਙ੍ਗ	ਙ੍ਘ	ਙ੍ਙ	ਙ੍ਚ	ਙ੍ਛ	ਙ੍ਜ
ਙ੍ਝ	ਙ੍ਞ	ਙ੍ਟ	ਙ੍ਠ	ਙ੍ਡ	ਙ੍ਢ	ਙ੍ਣ	ਙ੍ਤ	ਙ੍ਥ
ਙ੍ਦ	ਙ੍ਧ	ਙ੍ਨ	ਙ੍ਪ	ਙ੍ਫ	ਙ੍ਬ	ਙ੍ਭ	ਙ੍ਮ	ਙ੍ਯ
ਙ੍ਰ	ਙ੍ਲ	ਙ੍ਵ	ਙ੍ਸ਼	ਙ੍ਸ	ਙ੍ਹ	ਙ੍ਲ਼	ਙ੍ੜ	ਙ੍ਫ਼
ਙ੍ਜ਼	ਙ੍ਖ਼	ਙ੍ਗ਼	ਙ੍ਜ਼	ਙ੍ਡ਼	ਙ੍ਢ਼	ਙ੍ਿ	ਙ੍ੀ	ਙ੍ੁ
ਙ੍ੂ	ਙ੍ੇ	ਙ੍ੈ	ਙ੍ੋ	ਙ੍ੌ	ਙ੍	ਙ੍ਾ	ਙ੍ਂ	ਙ੍ਃ
ਙ੍ਁ	ਙ੍ੰ	ਙ੍ੱ	ਙ੍ੴ	ਙ੍ਅੁ	ਙ੍ਅੂ	ਙ੍ਅੇ	ਙ੍ਅੈ	ਙ੍ਅੋ
ਙ੍ਅੌ	ਚ੍ਕ	ਚ੍ਖ	ਚ੍ਗ	ਚ੍ਘ	ਚ੍ਙ	ਚ੍ਚ	ਚ੍ਛ	ਚ੍ਜ
ਚ੍ਝ	ਚ੍ਞ	ਚ੍ਟ	ਚ੍ਠ	ਚ੍ਡ	ਚ੍ਢ	ਚ੍ਣ	ਚ੍ਤ	ਚ੍ਥ
ਚ੍ਦ	ਚ੍ਧ	ਚ੍ਨ	ਚ੍ਪ	ਚ੍ਫ	ਚ੍ਬ	ਚ੍ਭ	ਚ੍ਮ	ਚ੍ਯ
ਚ੍ਰ	ਚ੍ਲ	ਚ੍ਵ	ਚ੍ਸ਼	ਚ੍ਸ	ਚ੍ਹ	ਚ੍ਲ਼	ਚ੍ੜ	ਚ੍ਫ਼
ਚ੍ਜ਼	ਚ੍ਖ਼	ਚ੍ਗ਼	ਚ੍ਜ਼	ਚ੍ਡ਼	ਚ੍ਢ਼	ਚ੍ਿ	ਚ੍ੀ	ਚ੍ੁ
ਚ੍ੂ	ਚ੍ੇ	ਚ੍ੈ	ਚ੍ੋ	ਚ੍ੌ	ਚ੍	ਚ੍ਾ	ਚ੍ਂ	ਚ੍ਃ
ਚ੍ਁ	ਚ੍ੰ	ਚ੍ੱ	ਚ੍ੴ	ਚ੍ਅੁ	ਚ੍ਅੂ	ਚ੍ਅੇ	ਚ੍ਅੈ	ਚ੍ਅੋ
ਚ੍ਅੌ	ਛ੍ਕ	ਛ੍ਖ	ਛ੍ਗ	ਛ੍ਘ	ਛ੍ਙ	ਛ੍ਚ	ਛ੍ਛ	ਛ੍ਜ
ਛ੍ਝ	ਛ੍ਞ	ਛ੍ਟ	ਛ੍ਠ	ਛ੍ਡ	ਛ੍ਢ	ਛ੍ਣ	ਛ੍ਤ	ਛ੍ਥ
ਛ੍ਦ	ਛ੍ਧ	ਛ੍ਨ	ਛ੍ਪ	ਛ੍ਫ	ਛ੍ਬ	ਛ੍ਭ	ਛ੍ਮ	ਛ੍ਯ
ਛ੍ਰ	ਛ੍ਲ	ਛ੍ਵ	ਛ੍ਸ਼	ਛ੍ਸ	ਛ੍ਹ	ਛ੍ਲ਼	ਛ੍ੜ	ਛ੍ਫ਼
ਛ੍ਜ਼	ਛ੍ਖ਼	ਛ੍ਗ਼	ਛ੍ਜ਼	ਛ੍ਡ਼	ਛ੍ਢ਼	ਛ੍ਿ	ਛ੍ੀ	ਛ੍ੁ
ਛ੍ੂ	ਛ੍ੇ	ਛ੍ੈ	ਛ੍ੋ	ਛ੍ੌ	ਛ੍	ਛ੍ਾ	ਛ੍ਂ	ਛ੍ਃ
ਛ੍ਁ	ਛ੍ੰ	ਛ੍ੱ	ਛ੍ੴ	ਛ੍ਅੁ	ਛ੍ਅੂ	ਛ੍ਅੇ	ਛ੍ਅੈ	ਛ੍ਅੋ
ਛ੍ਅੌ	ਜ੍ਕ	ਜ੍ਖ	ਜ੍ਗ	ਜ੍ਘ	ਜ੍ਙ	ਜ੍ਚ	ਜ੍ਛ	ਜ੍ਜ
ਜ੍ਝ	ਜ੍ਞ	ਜ੍ਟ	ਜ੍ਠ	ਜ੍ਡ	ਜ੍ਢ	ਜ੍ਣ	ਜ੍ਤ	ਜ੍ਥ
ਜ੍ਦ	ਜ੍ਧ	ਜ੍ਨ	ਜ੍ਪ	ਜ੍ਫ	ਜ੍ਬ	ਜ੍ਭ	ਜ੍ਮ	ਜ੍ਯ
ਜ੍ਰ	ਜ੍ਲ	ਜ੍ਵ	ਜ੍ਸ਼	ਜ੍ਸ	ਜ੍ਹ	ਜ੍ਲ਼	ਜ੍ੜ	ਜ੍ਫ਼
ਜ੍ਜ਼	ਜ੍ਖ਼	ਜ੍ਗ਼	ਜ੍ਜ਼	ਜ੍ਡ਼	ਜ੍ਢ਼	ਜ੍ਿ	ਜ੍ੀ	ਜ੍ੁ
ਜ੍ੂ	ਜ੍ੇ	ਜ੍ੈ	ਜ੍ੋ	ਜ੍ੌ	ਜ੍	ਜ੍ਾ	ਜ੍ਂ	ਜ੍ਃ
ਜ੍ਁ	ਜ੍ੰ	ਜ੍ੱ	ਜ੍ੴ	ਜ੍ਅੁ	ਜ੍ਅੂ	ਜ੍ਅੇ	ਜ੍ਅੈ	ਜ੍ਅੋ
ਜ੍ਅੌ	ਝ੍ਕ	ਝ੍ਖ	ਝ੍ਗ	ਝ੍ਘ	ਝ੍ਙ	ਝ੍ਚ	ਝ੍ਛ	ਝ੍ਜ
ਝ੍ਝ	ਝ੍ਞ	ਝ੍ਟ	ਝ੍ਠ	ਝ੍ਡ	ਝ੍ਢ	ਝ੍ਣ	ਝ੍ਤ	ਝ੍ਥ
ਝ੍ਦ	ਝ੍ਧ	ਝ੍ਨ	ਝ੍ਪ	ਝ੍ਫ	ਝ੍ਬ	ਝ੍ਭ	ਝ੍ਮ	ਝ੍ਯ
ਝ੍ਰ	ਝ੍ਲ	ਝ੍ਵ	ਝ੍ਸ਼	ਝ੍ਸ	ਝ੍ਹ	ਝ੍ਲ਼	ਝ੍ੜ	ਝ੍ਫ਼
ਝ੍ਜ਼	ਝ੍ਖ਼	ਝ੍ਗ਼	ਝ੍ਜ਼	ਝ੍ਡ਼	ਝ੍ਢ਼	ਝ੍ਿ	ਝ੍ੀ	ਝ੍ੁ
ਝ੍ੂ	ਝ੍ੇ	ਝ੍ੈ	ਝ੍ੋ	ਝ੍ੌ	ਝ੍	ਝ੍ਾ	ਝ੍ਂ	ਝ੍ਃ
ਝ੍ਁ	ਝ੍ੰ	ਝ੍ੱ	ਝ੍ੴ	ਝ੍ਅੁ	ਝ੍ਅੂ	ਝ੍ਅੇ	ਝ੍ਅੈ	ਝ੍ਅੋ
ਝ੍ਅੌ	ਞ੍ਕ	ਞ੍ਖ	ਞ੍ਗ	ਞ੍ਘ	ਞ੍ਙ	ਞ੍ਚ	ਞ੍ਛ	ਞ੍ਜ
ਞ੍ਝ	ਞ੍ਞ	ਞ੍ਟ	ਞ੍ਠ	ਞ੍ਡ	ਞ੍ਢ	ਞ੍ਣ	ਞ੍ਤ	ਞ੍ਥ
ਞ੍ਦ	ਞ੍ਧ	ਞ੍ਨ	ਞ੍ਪ	ਞ੍ਫ	ਞ੍ਬ	ਞ੍ਭ	ਞ੍ਮ	ਞ੍ਯ
ਞ੍ਰ	ਞ੍ਲ	ਞ੍ਵ	ਞ੍ਸ਼	ਞ੍ਸ	ਞ੍ਹ	ਞ੍ਲ਼	ਞ੍ੜ	ਞ੍ਫ਼
ਞ੍ਜ਼	ਞ੍ਖ਼	ਞ੍ਗ਼	ਞ੍ਜ਼	ਞ੍ਡ਼	ਞ੍ਢ਼	ਞ੍ਿ	ਞ੍ੀ	ਞ੍ੁ
ਞ੍ੂ	ਞ੍ੇ	ਞ੍ੈ	ਞ੍ੋ	ਞ੍ੌ	ਞ੍	ਞ੍ਾ	ਞ੍ਂ	ਞ੍ਃ
ਞ੍ਁ	ਞ੍ੰ	ਞ੍ੱ	ਞ੍ੴ	ਞ੍ਅੁ	ਞ੍ਅੂ	ਞ੍ਅੇ	ਞ੍ਅੈ	ਞ੍ਅੋ
ਞ੍ਅੌ	ਟ੍ਕ	ਟ੍ਖ	ਟ੍ਗ	ਟ੍ਘ	ਟ੍ਙ	ਟ੍ਚ	ਟ੍ਛ	ਟ੍ਜ
ਟ੍ਝ	ਟ੍ਞ	ਟ੍ਟ	ਟ੍ਠ	ਟ੍ਡ	ਟ੍ਢ	ਟ੍ਣ	ਟ੍ਤ	ਟ੍ਥ
ਟ੍ਦ	ਟ੍ਧ	ਟ੍ਨ	ਟ੍ਪ	ਟ੍ਫ	ਟ੍ਬ	ਟ੍ਭ	ਟ੍ਮ	ਟ੍ਯ
ਟ੍ਰ	ਟ੍ਲ	ਟ੍ਵ	ਟ੍ਸ਼	ਟ੍ਸ	ਟ੍ਹ	ਟ੍ਲ਼	ਟ੍ੜ	ਟ੍ਫ਼
ਟ੍ਜ਼	ਟ੍ਖ਼	ਟ੍ਗ਼	ਟ੍ਜ਼	ਟ੍ਡ਼	ਟ੍ਢ਼	ਟ੍ਿ	ਟ੍ੀ	ਟ੍ੁ
ਟ੍ੂ	ਟ੍ੇ	ਟ੍ੈ	ਟ੍ੋ	ਟ੍ੌ	ਟ੍	ਟ੍ਾ	ਟ੍ਂ	ਟ੍ਃ
ਟ੍ਁ	ਟ੍ੰ	ਟ੍ੱ	ਟ੍ੴ	ਟ੍ਅੁ	ਟ੍ਅੂ	ਟ੍ਅੇ	ਟ੍ਅੈ	ਟ੍ਅੋ
ਟ੍ਅੌ	ਠ੍ਕ	ਠ੍ਖ	ਠ੍ਗ	ਠ੍ਘ	ਠ੍ਙ	ਠ੍ਚ	ਠ੍ਛ	ਠ੍ਜ
ਠ੍ਝ	ਠ੍ਞ	ਠ੍ਟ	ਠ੍ਠ	ਠ੍ਡ	ਠ੍ਢ	ਠ੍ਣ	ਠ੍ਤ	ਠ੍ਥ
ਠ੍ਦ	ਠ੍ਧ	ਠ੍ਨ	ਠ੍ਪ	ਠ੍ਫ	ਠ੍ਬ	ਠ੍ਭ	ਠ੍ਮ	ਠ੍ਯ
ਠ੍ਰ	ਠ੍ਲ	ਠ੍ਵ	ਠ੍ਸ਼	ਠ੍ਸ	ਠ੍ਹ	ਠ੍ਲ਼	ਠ੍ੜ	ਠ੍ਫ਼
ਠ੍ਜ਼	ਠ੍ਖ਼	ਠ੍ਗ਼	ਠ੍ਜ਼	ਠ੍ਡ਼	ਠ੍ਢ਼	ਠ੍ਿ	ਠ੍ੀ	ਠ੍ੁ
ਠ੍ੂ	ਠ੍ੇ	ਠ੍ੈ	ਠ੍ੋ	ਠ੍ੌ	ਠ੍	ਠ੍ਾ	ਠ੍ਂ	ਠ੍ਃ
ਠ੍ਁ	ਠ੍ੰ	ਠ੍ੱ	ਠ੍ੴ	ਠ੍ਅੁ	ਠ੍ਅੂ	ਠ੍ਅੇ	ਠ੍ਅੈ	ਠ੍ਅੋ
ਠ੍ਅੌ	ਡ੍ਕ	ਡ੍ਖ	ਡ੍ਗ	ਡ੍ਘ	ਡ੍ਙ	ਡ੍ਚ	ਡ੍ਛ	ਡ੍ਜ
ਡ੍ਝ	ਡ੍ਞ	ਡ੍ਟ	ਡ੍ਠ	ਡ੍ਡ	ਡ੍ਢ	ਡ੍ਣ	ਡ੍ਤ	ਡ੍ਥ
ਡ੍ਦ	ਡ੍ਧ	ਡ੍ਨ	ਡ੍ਪ	ਡ੍ਫ	ਡ੍ਬ	ਡ੍ਭ	ਡ੍ਮ	ਡ੍ਯ
ਡ੍ਰ	ਡ੍ਲ	ਡ੍ਵ	ਡ੍ਸ਼	ਡ੍ਸ	ਡ੍ਹ	ਡ੍ਲ਼	ਡ੍ੜ	ਡ੍ਫ਼
ਡ੍ਜ਼	ਡ੍ਖ਼	ਡ੍ਗ਼	ਡ੍ਜ਼	ਡ੍ਡ਼	ਡ੍ਢ਼	ਡ੍ਿ	ਡ੍ੀ	ਡ੍ੁ
ਡ੍ੂ	ਡ੍ੇ	ਡ੍ੈ	ਡ੍ੋ	ਡ੍ੌ	ਡ੍	ਡ੍ਾ	ਡ੍ਂ	ਡ੍ਃ
ਡ੍ਁ	ਡ੍ੰ	ਡ੍ੱ	ਡ੍ੴ	ਡ੍ਅੁ	ਡ੍ਅੂ	ਡ੍ਅੇ	ਡ੍ਅੈ	ਡ੍ਅੋ
ਡ੍ਅੌ	ਢ੍ਕ	ਢ੍ਖ	ਢ੍ਗ	ਢ੍ਘ	ਢ੍ਙ	ਢ੍ਚ	ਢ੍ਛ	ਢ੍ਜ
ਢ੍ਝ	ਢ੍ਞ	ਢ੍ਟ	ਢ੍ਠ	ਢ੍ਡ	ਢ੍ਢ	ਢ੍ਣ	ਢ੍ਤ	ਢ੍ਥ
ਢ੍ਦ	ਢ੍ਧ	ਢ੍ਨ	ਢ੍ਪ	ਢ੍ਫ	ਢ੍ਬ	ਢ੍ਭ	ਢ੍ਮ	ਢ੍ਯ
ਢ੍ਰ	ਢ੍ਲ	ਢ੍ਵ	ਢ੍ਸ਼	ਢ੍ਸ	ਢ੍ਹ	ਢ੍ਲ਼	ਢ੍ੜ	ਢ੍ਫ਼
ਢ੍ਜ਼	ਢ੍ਖ਼	ਢ੍ਗ਼	ਢ੍ਜ਼	ਢ੍ਡ਼	ਢ੍ਢ਼	ਢ੍ਿ	ਢ੍ੀ	ਢ੍ੁ
ਢ੍ੂ	ਢ੍ੇ	ਢ੍ੈ	ਢ੍ੋ	ਢ੍ੌ	ਢ੍	ਢ੍ਾ	ਢ੍ਂ	ਢ੍ਃ
ਢ੍ਁ	ਢ੍ੰ	ਢ੍ੱ	ਢ੍ੴ	ਢ੍ਅੁ	ਢ੍ਅੂ	ਢ੍ਅੇ	ਢ੍ਅੈ	ਢ੍ਅੋ
ਢ੍ਅੌ	ਣ੍ਕ	ਣ੍ਖ	ਣ੍ਗ	ਣ੍ਘ	ਣ੍ਙ	ਣ੍ਚ	ਣ੍ਛ	ਣ੍ਜ
ਣ੍ਝ	ਣ੍ਞ	ਣ੍ਟ	ਣ੍ਠ	ਣ੍ਡ	ਣ੍ਢ	ਣ੍ਣ	ਣ੍ਤ	ਣ੍ਥ
ਣ੍ਦ	ਣ੍ਧ	ਣ੍ਨ	ਣ੍ਪ	ਣ੍ਫ	ਣ੍ਬ	ਣ੍ਭ	ਣ੍ਮ	ਣ੍ਯ
ਣ੍ਰ	ਣ੍ਲ	ਣ੍ਵ	ਣ੍ਸ਼	ਣ੍ਸ	ਣ੍ਹ	ਣ੍ਲ਼	ਣ੍ੜ	ਣ੍ਫ਼
ਣ੍ਜ਼	ਣ੍ਖ਼	ਣ੍ਗ਼	ਣ੍ਜ਼	ਣ੍ਡ਼	ਣ੍ਢ਼	ਣ੍ਿ	ਣ੍ੀ	ਣ੍ੁ
ਣ੍ੂ	ਣ੍ੇ	ਣ੍ੈ	ਣ੍ੋ	ਣ੍ੌ	ਣ੍	ਣ੍ਾ	ਣ੍ਂ	ਣ੍ਃ
ਣ੍ਁ	ਣ੍ੰ	ਣ੍ੱ	ਣ੍ੴ	ਣ੍ਅੁ	ਣ੍ਅੂ	ਣ੍ਅੇ	ਣ੍ਅੈ	ਣ੍ਅੋ
ਣ੍ਅੌ	ਤ੍ਕ	ਤ੍ਖ	ਤ੍ਗ	ਤ੍ਘ	ਤ੍ਙ	ਤ੍ਚ	ਤ੍ਛ	ਤ੍ਜ
ਤ੍ਝ	ਤ੍ਞ	ਤ੍ਟ	ਤ੍ਠ	ਤ੍ਡ	ਤ੍ਢ	ਤ੍ਣ	ਤ੍ਤ	ਤ੍ਥ
ਤ੍ਦ	ਤ੍ਧ	ਤ੍ਨ	ਤ੍ਪ	ਤ੍ਫ	ਤ੍ਬ	ਤ੍ਭ	ਤ੍ਮ	ਤ੍ਯ
ਤ੍ਰ	ਤ੍ਲ	ਤ੍ਵ	ਤ੍ਸ਼	ਤ੍ਸ	ਤ੍ਹ	ਤ੍ਲ਼	ਤ੍ੜ	ਤ੍ਫ਼
ਤ੍ਜ਼	ਤ੍ਖ਼	ਤ੍ਗ਼	ਤ੍ਜ਼	ਤ੍ਡ਼	ਤ੍ਢ਼	ਤ੍ਿ	ਤ੍ੀ	ਤ੍ੁ
ਤ੍ੂ	ਤ੍ੇ	ਤ੍ੈ	ਤ੍ੋ	ਤ੍ੌ	ਤ੍	ਤ੍ਾ	ਤ੍ਂ	ਤ੍ਃ
ਤ੍ਁ	ਤ੍ੰ	ਤ੍ੱ	ਤ੍ੴ	ਤ੍ਅੁ	ਤ੍ਅੂ	ਤ੍ਅੇ	ਤ੍ਅੈ	ਤ੍ਅੋ
ਤ੍ਅੌ	ਥ੍ਕ	ਥ੍ਖ	ਥ੍ਗ	ਥ੍ਘ	ਥ੍ਙ	ਥ੍ਚ	ਥ੍ਛ	ਥ੍ਜ
ਥ੍ਝ	ਥ੍ਞ	ਥ੍ਟ	ਥ੍ਠ	ਥ੍ਡ	ਥ੍ਢ	ਥ੍ਣ	ਥ੍ਤ	ਥ੍ਥ
ਥ੍ਦ	ਥ੍ਧ	ਥ੍ਨ	ਥ੍ਪ	ਥ੍ਫ	ਥ੍ਬ	ਥ੍ਭ	ਥ੍ਮ	ਥ੍ਯ
ਥ੍ਰ	ਥ੍ਲ	ਥ੍ਵ	ਥ੍ਸ਼	ਥ੍ਸ	ਥ੍ਹ	ਥ੍ਲ਼	ਥ੍ੜ	ਥ੍ਫ਼
ਥ੍ਜ਼	ਥ੍ਖ਼	ਥ੍ਗ਼	ਥ੍ਜ਼	ਥ੍ਡ਼	ਥ੍ਢ਼	ਥ੍ਿ	ਥ੍ੀ	ਥ੍ੁ
ਥ੍ੂ	ਥ੍ੇ	ਥ੍ੈ	ਥ੍ੋ	ਥ੍ੌ	ਥ੍	ਥ੍ਾ	ਥ੍ਂ	ਥ੍ਃ
ਥ੍ਁ	ਥ੍ੰ	ਥ੍ੱ	ਥ੍ੴ	ਥ੍ਅੁ	ਥ੍ਅੂ	ਥ੍ਅੇ	ਥ੍ਅੈ	ਥ੍ਅੋ
ਥ੍ਅੌ	ਦ੍ਕ	ਦ੍ਖ	ਦ੍ਗ	ਦ੍ਘ	ਦ੍ਙ	ਦ੍ਚ	ਦ੍ਛ	ਦ੍ਜ
ਦ੍ਝ	ਦ੍ਞ	ਦ੍ਟ	ਦ੍ਠ	ਦ੍ਡ	ਦ੍ਢ	ਦ੍ਣ	ਦ੍ਤ	ਦ੍ਥ
ਦ੍ਦ	ਦ੍ਧ	ਦ੍ਨ	ਦ੍ਪ	ਦ੍ਫ	ਦ੍ਬ	ਦ੍ਭ	ਦ੍ਮ	ਦ੍ਯ
ਦ੍ਰ	ਦ੍ਲ	ਦ੍ਵ	ਦ੍ਸ਼	ਦ੍ਸ	ਦ੍ਹ	ਦ੍ਲ਼	ਦ੍ੜ	ਦ੍ਫ਼
ਦ੍ਜ਼	ਦ੍ਖ਼	ਦ੍ਗ਼	ਦ੍ਜ਼	ਦ੍ਡ਼	ਦ੍ਢ਼	ਦ੍ਿ	ਦ੍ੀ	ਦ੍ੁ
ਦ੍ੂ	ਦ੍ੇ	ਦ੍ੈ	ਦ੍ੋ	ਦ੍ੌ	ਦ੍	ਦ੍ਾ	ਦ੍ਂ	ਦ੍ਃ
ਦ੍ਁ	ਦ੍ੰ	ਦ੍ੱ	ਦ੍ੴ	ਦ੍ਅੁ	ਦ੍ਅੂ	ਦ੍ਅੇ	ਦ੍ਅੈ	ਦ੍ਅੋ
ਦ੍ਅੌ	ਧ੍ਕ	ਧ੍ਖ	ਧ੍ਗ	ਧ੍ਘ	ਧ੍ਙ	ਧ੍ਚ	ਧ੍ਛ	ਧ੍ਜ
ਧ੍ਝ	ਧ੍ਞ	ਧ੍ਟ	ਧ੍ਠ	ਧ੍ਡ	ਧ੍ਢ	ਧ੍ਣ	ਧ੍ਤ	ਧ੍ਥ
ਧ੍ਦ	ਧ੍ਧ	ਧ੍ਨ	ਧ੍ਪ	ਧ੍ਫ	ਧ੍ਬ	ਧ੍ਭ	ਧ੍ਮ	ਧ੍ਯ
ਧ੍ਰ	ਧ੍ਲ	ਧ੍ਵ	ਧ੍ਸ਼	ਧ੍ਸ	ਧ੍ਹ	ਧ੍ਲ਼	ਧ੍ੜ	ਧ੍ਫ਼
ਧ੍ਜ਼	ਧ੍ਖ਼	ਧ੍ਗ਼	ਧ੍ਜ਼	ਧ੍ਡ਼	ਧ੍ਢ਼	ਧ੍ਿ	ਧ੍ੀ	ਧ੍ੁ
ਧ੍ੂ	ਧ੍ੇ	ਧ੍ੈ	ਧ੍ੋ	ਧ੍ੌ	ਧ੍	ਧ੍ਾ	ਧ੍ਂ	ਧ੍ਃ
ਧ੍ਁ	ਧ੍ੰ	ਧ੍ੱ	ਧ੍ੴ	ਧ੍ਅੁ	ਧ੍ਅੂ	ਧ੍ਅੇ	ਧ੍ਅੈ	ਧ੍ਅੋ
ਧ੍ਅੌ	ਨ੍ਕ	ਨ੍ਖ	ਨ੍ਗ	ਨ੍ਘ	ਨ੍ਙ	ਨ੍ਚ	ਨ੍ਛ	ਨ੍ਜ
ਨ੍ਝ	ਨ੍ਞ	ਨ੍ਟ	ਨ੍ਠ	ਨ੍ਡ	ਨ੍ਢ	ਨ੍ਣ	ਨ੍ਤ	ਨ੍ਥ
ਨ੍ਦ	ਨ੍ਧ	ਨ੍ਨ	ਨ੍ਪ	ਨ੍ਫ	ਨ੍ਬ	ਨ੍ਭ	ਨ੍ਮ	ਨ੍ਯ
ਨ੍ਰ	ਨ੍ਲ	ਨ੍ਵ	ਨ੍ਸ਼	ਨ੍ਸ	ਨ੍ਹ	ਨ੍ਲ਼	ਨ੍ੜ	ਨ੍ਫ਼
ਨ੍ਜ਼	ਨ੍ਖ਼	ਨ੍ਗ਼	ਨ੍ਜ਼	ਨ੍ਡ਼	ਨ੍ਢ਼	ਨ੍ਿ	ਨ੍ੀ	ਨ੍ੁ
ਨ੍ੂ	ਨ੍ੇ	ਨ੍ੈ	ਨ੍ੋ	ਨ੍ੌ	ਨ੍	ਨ੍ਾ	ਨ੍ਂ	ਨ੍ਃ
ਨ੍ਁ	ਨ੍ੰ	ਨ੍ੱ	ਨ੍ੴ	ਨ੍ਅੁ	ਨ੍ਅੂ	ਨ੍ਅੇ	ਨ੍ਅੈ	ਨ੍ਅੋ
ਨ੍ਅੌ	ਪ੍ਕ	ਪ੍ਖ	ਪ੍ਗ	ਪ੍ਘ	ਪ੍ਙ	ਪ੍ਚ	ਪ੍ਛ	ਪ੍ਜ
ਪ੍ਝ	ਪ੍ਞ	ਪ੍ਟ	ਪ੍ਠ	ਪ੍ਡ	ਪ੍ਢ	ਪ੍ਣ	ਪ੍ਤ	ਪ੍ਥ
ਪ੍ਦ	ਪ੍ਧ	ਪ੍ਨ	ਪ੍ਪ	ਪ੍ਫ	ਪ੍ਬ	ਪ੍ਭ	ਪ੍ਮ	ਪ੍ਯ
ਪ੍ਰ	ਪ੍ਲ	ਪ੍ਵ	ਪ੍ਸ਼	ਪ੍ਸ	ਪ੍ਹ	ਪ੍ਲ਼	ਪ੍ੜ	ਪ੍ਫ਼
ਪ੍ਜ਼	ਪ੍ਖ਼	ਪ੍ਗ਼	ਪ੍ਜ਼	ਪ੍ਡ਼	ਪ੍ਢ਼	ਪ੍ਿ	ਪ੍ੀ	ਪ੍ੁ
ਪ੍ੂ	ਪ੍ੇ	ਪ੍ੈ	ਪ੍ੋ	ਪ੍ੌ	ਪ੍	ਪ੍ਾ	ਪ੍ਂ	ਪ੍ਃ
ਪ੍ਁ	ਪ੍ੰ	ਪ੍ੱ	ਪ੍ੴ

ध	धा	धि	धी	धु	धू	धृ	धॄ	धे	धै	धो	धौ	धं	धः
न	ना	नि	नी	नु	नू	नृ	नॄ	ने	नै	नो	नौ	नं	नः
प	पा	पि	पी	पु	पू	पृ	पॄ	पे	पै	पो	पौ	पं	पः
फ	फा	फि	फी	फु	फू	फृ	फॄ	फे	फै	फो	फौ	फं	फः
ब	बा	बि	बी	बु	बू	बृ	बॄ	बे	बै	बो	बौ	बं	बः
भ	भा	भि	भी	भु	भू	भृ	भॄ	भे	भै	भो	भौ	भं	भः
म	मा	मि	मी	मु	मू	मृ	मॄ	मे	मै	मो	मौ	मं	मः
य	या	यि	यी	यु	यू	यृ	यॄ	ये	यै	यो	यौ	यं	यः
र	रा	रि	री	रु	रू	....	....	रे	रै	रो	रौ	रं	रः

১	২	৩	৪	৫	৬	৭	৮	৯
১০	১১	১২	১৩	১৪	১৫	১৬	১৭	১৮
১৯	২০	২১	২২	২৩	২৪	২৫	২৬	২৭
২৮	২৯	৩০	৩১	৩২	৩৩	৩৪	৩৫	৩৬
৩৭	৩৮	৩৯	৪০	৪১	৪২	৪৩	৪৪	৪৫
৪৬	৪৭	৪৮	৪৯	৫০	৫১	৫২	৫৩	৫৪
৫৫	৫৬	৫৭	৫৮	৫৯	৬০	৬১	৬২	৬৩
৬৪	৬৫	৬৬	৬৭	৬৮	৬৯	৭০	৭১	৭২
৭৩	৭৪	৭৫	৭৬	৭৭	৭৮	৭৯	৮০	৮১
৮২	৮৩	৮৪	৮৫	৮৬	৮৭	৮৮	৮৯	৯০
৯১	৯২	৯৩	৯৪	৯৫	৯৬	৯৭	৯৮	৯৯
১০০	১০১	১০২	১০৩	১০৪	১০৫	১০৬	১০৭	১০৮
১০৯	১১০	১১১	১১২	১১৩	১১৪	১১৫	১১৬	১১৭
১১৮	১১৯	১২০	১২১	১২২	১২৩	১২৪	১২৫	১২৬
১২৭	১২৮	১২৯	১৩০	১৩১	১৩২	১৩৩	১৩৪	১৩৫
১৩৬	১৩৭	১৩৮	১৩৯	১৪০	১৪১	১৪২	১৪৩	১৪৪
১৪৫	১৪৬	১৪৭	১৪৮	১৪৯	১৫০	১৫১	১৫২	১৫৩
১৫৪	১৫৫	১৫৬	১৫৭	১৫৮	১৫৯	১৬০	১৬১	১৬২
১৬৩	১৬৪	১৬৫	১৬৬	১৬৭	১৬৮	১৬৯	১৭০	১৭১
১৭২	১৭৩	১৭৪	১৭৫	১৭৬	১৭৭	১৭৮	১৭৯	১৮০
১৮১	১৮২	১৮৩	১৮৪	১৮৫	১৮৬	১৮৭	১৮৮	১৮৯
১৯০	১৯১	১৯২	১৯৩	১৯৪	১৯৫	১৯৬	১৯৭	১৯৮
১৯৯	২০০	২০১	২০২	২০৩	২০৪	২০৫	২০৬	২০৭

LESSON IV - चतुर्थः पाठः

1. अपि = Even
2. अलिः = A bee
3. असिः = A sword
4. आशा = Hope
5. आज्ञा = Command
6. इषुः = An arrow
7. उमा = Name of Parvati
8. कपिः = A monkey
9. कला = An art
10. कविः = A poet
11. किरिः = A boar
12. कूपः = A well
13. छाया = Shade
14. गोपः = A shepherd
15. चापः = A bow
16. चोरः = A thief
17. जालम् = A net
18. तरुः = A tree
19. तूलः = Cotton
20. दासी = A maid-servant

LESSON V - पञ्चमः पाठः

1. दीपः = A light
2. देवः = God
3. पुरी = A city
4. पूजा = Worship
5. पौरः = A citizen
6. फेनः = Foam
7. बहु = Much
8. बुधः = A wise man

9. मूलः = A dumb man
10. यतिः = An ascetic
11. वीणा = A lute
12. शाखा = A branch
13. शिला = A stone
14. शुकः = A parrot
15. सभा An assembly
16. सिंहः = A lion
17. सेना = A army
18. सूदः = A cook
19. हिमम् = Snow
20. हेतुः = Cause

LESSON VI - षष्ठः पाठः

1. अतिथिः = A guest
2. अधिपः = A chief
3. अनुजः = Younger brother
4. अनुज्ञा = Permission
5. अरातिः = An enemy
6. अलका = Name of Kubera's capital
7. आतुरः = A sick man
8. आदेशः = command
9. उदधिः = Ocean
10. कदली = A plantain tree
11. कपोतः = A dove
12. करेणुः = A female elephant
13. कुररी = A female osprey
14. कुलिशम् = The thunderbolt of Indra

15. कौमुदी = Moonlight
16. गिरिजा = Parvati
17. चमरी = A female deer
18. जीमूतः = A cloud
19. तूणीरः = Quiver
20. दयिता = Wife

LESSON VII - सप्तमः पाठः

1. दिलीपः = Name of a king
2. धीवरः = A fisherman
3. धूसरः = Grey colour
4. नगरी = A city
5. निकषा = Near
6. नूपुरम् = An anklet
7. पथिकः = A traveller
8. परीक्षा = Examination
9. बिडालः = A cat
10. भूपालः = A king
11. भोजनम् = Dinner
12. मारुतिः = Hanuman
13. रावणः = Name of a demon king
14. विभवः = Wealth
15. विवाहः = Marriage
16. शकुनिः = A bird
17. शरावः = A tray [in
18. शिबिका - A palanqu-
19. सायकः = A arrow [er
20. सारथिः = A chariot

CONJUNCT CONSONANTS - संयुक्ताक्षराणि

क्+क=क्क
क्+त=क्त
क्+न=क्न
क्+म=क्म
क्+र=क्र
क्+ल=क्ल
क्+व=क्व
क्+त्=व=क्त्व
ख्+य=ख्य
ख्+न=ख्न
ग्+न=ग्न
ग्+य=ग्य
ग्+र=ग्र
ग्+र्+य=ग्र्य
घ्+न+घ्न
ङ्+क=ङ्क
ङ्+ख=ङ्ख
ङ्+ग=ङ्ग
ङ्+क्त=ङ्क्त

च्+च=च्च
च्+छ=च्छ
च्+य=च्य
च्+व=च्व
च्+र=च्र
ज्+ज=ज्ज
ज्+य=ज्य
ज+र=ज्र
ज्+व=ज्व
ञ्+ञ=ञ्ञ
ञ्+च=ञ्च
ञ्+ज=ञ्ज
ट्+ट=ट्ट
ङ्+म=ङ्म
ङ्+य=ङ्य
ढ्+य=ढ्य
ण्+य=ण्य
ण्+ड=ण्ड
त्+त=त्त
त्+त=त्त

त्+थ=त्थ
त्+न=त्न
त्+म=त्म
त्+र=त्र
त्+र्+य=त्र्य
त्+व=त्व
त्+त्=वत्त्व
त्+स=त्स
त्+स्+य=त्स्य
थ्+य=थ्य
थ्+व=थ्व
द्+द=द्द
द्+ध=द्ध
द्+ब=द्ब
द्+भ=द्भ
द्+म=द्म
द्+र=द्र
द्+व=द्व
द्+व्+य=द्व्य
द्+र्+य=द्र्य

ध्+न=ध्न
ध्+र=ध्र
ध्+व=ध्व
न्+द=न्द
न्+न=न्न
न्+ध=न्ध
न्+य=न्य
न्+र=न्र
प्+त=प्त
प्+न=प्न
प्+र=प्र
प्+ल=प्ल
प्+स=प्स
ब्+ज=ब्ज
ब्+ध=ब्ध
ब्+न=ब्न
ब्+र=ब्र
भ्+य=भ्य
थ्+न=थ्न
भ्+र=भ्र
म्+म=म्म
म्+न=म्न
म्+प=म्प
म्+य=म्य
म्+र=म्र
र्+क=क
र्+ध्+व=र्ध्व
र्+द्+र=द्र
ल्+प=ल्प
ल्+य=ल्य
व्+य=व्य
व्+र=व्र
श्+च=श्च
श्+न=श्न
श्+य=श्य
श्र+=श्र
श्+ल=श्ल
श्+व=श्व
श्+च्+य=श्च्य
ष्+ट=ष्ट
ष्+ठ=ष्ठ
ष्+ण=ष्ण
ष्+ट्+र=ष्ट्र
ष्+ट्+व=ष्ट्व
ष्+ट्+य=ष्ट्य
ष्+प्+र=ष्प्र
स्+क=स्क
स्+ख=स्ख
स्+त=स्त
स्+न=स्न
स्+थ=स्थ
स्+य=स्थ
स्+र=स्र
स्+व=स्व
ह्+ण=ह्ण
ह्+न=ह्न
ह्+म=ह्म
ह्+य=ह्य
ह्+र=ह्र
ह्+ल=ह्ल
ह्+व=ह्व
क्+ष=क्ष
क्+ष्+म=क्ष्म
क्+ष्=क्ष्य
र्+क्+ष्+यर्क्ष्य

LESSON VIII - अष्टमः पाठः

(Words with conjunct consonants)

1. अट्टः = tower
2. अङ्गम् = A limb
3. अर्कः = The sun
4. अश्वः = A horse
5. आढ्यः = A Wealthy person
6. आर्द्रः = Wet
7. इन्दुः = The moon
8. इन्द्रः = Indra
9. इच्छा = Desire
10. इष्टिः = Sacrifice
11. उच्चैः = Loudly
12. ऊर्मिः = Wave
13. क्रतुः = A sacrifice
14. क्षेत्रम् = Field
15. गृध्रः = A vulture
16. गोष्ठम् = A cowpen
17. ग्राहः = A crocodile
18. छत्रम् = An umbrella
19. कुल्या = A stream
20. जिष्णुः = Name of Arjuna

LESSON IX - नवमः पाठः

1. तार्क्ष्यः = Garuda
2. तुङ्गः = High
3. त्रपा = Bashfulness
4. दस्युः = A thief
5. दण्डः = A stick
6. द्रुमः = A tree
7. पत्नी = A wife
8. पिप्लुः = A mole

9. पुच्छः = A tail
10. पुत्रः = Son
11. प्रान्तः = Frontier
12. बाल्यम् = Boyhood
13. भ्रमरी = A bee
14. भस्त्रा = Bellows
15. मन्युः = Anger
16. मिथ्या = False
17. रश्मिः = Sun's ray
18. रन्ध्रम् = A hole
19. रिक्थम् = Wealth [on
20. लुब्धः = Greedy pers-

LESSON X - दशमः पाठः

1. वत्सः = Child
2. वल्कलः = The bark of a tree
3. वल्लभः = A lover
4. व्यालः = A beast of prey
5. शय्या = Bed
6. श्येनः = An eagle
7. श्वासः = Breath
8. स्वेदः = Sweat, perspiration
9. अनङ्गः = Cupid
10. अन्वयः = Race, family
11. अङ्गना = A woman
12. आखण्डलः = God Indra
13. आलस्यम् = Laziness
16. आलम्बः = Support [ra
15. इन्द्राणी - Wife of Ind-
16. ईश्वरः = A lord, master

LESSON XI - एकादशः पाठः

1. उदर्कः = Result (future result of an action)
2. उष्णीषः = Turban
3. कञ्चुकी = Chamberlain
4. कन्दरः = A cave
5. कन्धरा = Neck
6. कलिङ्गः = Name of a country
7. कम्बलः = A woollen blanket
8. किन्नरः = A semi-divine being
9. कुरङ्गः = A deer
10. चक्रम् = Wheel
11. दौहित्रः = Daughter's son
12. निर्वृतिः = Happiness
13. पक्कणः = Hut
14. पञ्जरः = A cage
15. पूर्वजः = Elder
16. प्रकृष्टः = Violent, strong
17. प्रश्रयः = Courtesy
18. बिम्बम् = An image
19. भल्लूकः = A bear
20. मन्मथः = God of love

The names of cases and their meanings

Names of Cases.

Nominative case	(प्रथमा विभक्तिः)	He, she, it (Subject)
Accusative case	(द्वितीया ,,)	Him, her, it (Object)
Instrumental case	(तृतीया ,,)	By, with
Dative case	((चतृर्थी ,,)	For, to
Ablative case	(पञ्चमी ,,)	From, than
Genitive case	(षष्ठी ,,)	Of, to
Locative case	(सप्तमी ,,)	In, on, at
Vocative case	(संबोधन प्रथमा)	O

The numbers (वचनानि)

Singular	एकवचनम्
Dual	द्विवचनम्
Plural	बहुवचनम्

Genders (लिङ्गानि)

Masculine Gender	पुंलिङ्गः
Feminine Gender	स्त्रीलिङ्गः
Neuter Gender	नपुंसकलिङ्गः

Masculine Nouns ending in अ.

अकारान्तः पुंलिङ्गः 'राम' शब्दः ।

राम = Name of a person.

	Singular	Dual.	Plural
Nominative प्रथमा	रामः	रामौ	रामाः
Accusative द्वितीया	रामं	रामौ	रामान्
Instrumental तृतीया	रामेण	रामाभ्यां	रामैः
Dative चतुर्थी	रामाय	रामाभ्यां	रामेभ्यः
Ablative पञ्चमी	रामात्	रामाभ्यां	रामेभ्यः
Genitive षष्ठी	रामस्य	रामयोः	रामाणाम्
Locative सप्तमी	रामे	रामयोः	रामेषु
Vocative संबोधन प्रथमा	हे राम	हे रामौ	हे रामाः

[एवं शिव, पुत्र, आगम, कूप, रथ etc.]

LESSON XII - द्वादशः पाठः

Verbs.

जयति = (He) conquers
वसन्ति = (They) live
पठामः = (We) read
नमामः = (We) Salute
ताडयसि = (Thou) beatest
स्रवति = Flows
उपदिशति = Gives instruction
स्निह्यति = Feels affection
अवरोहामि = (I) get down

Indeclinable - अव्ययम्

प्रत्यहं = Everyday.

रामः जयति ।

आगमं पठामः ।

दण्डेन ताडयति ।

पुत्राय उपदिशति ।

रथात् अवरोहामि ।

रामस्य पुत्रौ कुशः लवः च ।

कूपे वसन्ति भेकाः ।

हरं प्रत्यहं नमामः ।

पर्वतात् स्रवति निर्झरः ।

पुत्रे स्निह्यति जनकः ।

Masculine Nouns ending in इ

इकारान्तः पुंलिङ्गः 'हरि' शब्दः

हरि = God Vishnu.

	Singular	Dual	Plural
Nominative प्रथमा	हरिः	हरी	हरयः
Accusative द्वितीया	हरिं	हरी	हरीन्
Instrumental तृतीया	हरिणा	हरिभ्यां	हरिभिः
Dative चतुर्थी	हरये	हरिभ्यां	हरिभ्यः
Ablative पञ्चमी	हरेः	हरिभ्यां	हरिभ्यः
Genitive षष्ठी	हरेः	हर्योः	हरीणाम्
Locative सप्तमी	हरौ	हर्योः	हरिषु
Vocative संम्बोधन प्रथमा	हे हरे	हे हरी	हे हरयः

[एवं कवि, ऋषि, अतिथि, निधि, उदधि, अग्नि, अलि etc.]

LESSON XIII - त्रयोदशः पाठः

Verbs	Nouns
पूजयति = Worships	पाणि = Hand
अनुधावन्ति = Run after	अन्न = Food
आह्वयति = Calls	जमदग्नि = Name of a sage
यच्छति = Gives	निधि = Store
अजायत = Was born (of)	नरक = Hell
दृश्यन्ते = Are seen	मकरन्द = Honey
पाहि = Protect	धूमः = Smoke
पिबन्ति = Drink	
उद्गच्छति = Rises	

ऋषिः देवं पूजयति ।

कपिम् अनुधावन्ति बालाः ।

पाणिना वत्सम् आह्वयति ।

अतिथये अन्नं यच्छति ।

जमदग्नेः अजायत परशुरामः ।

कुबेरः निधीनाम् अधिपः ।

उदधौ ऊर्मयः दृश्यन्ते ।

हे हरे, पाहि मां नरकात् ।

अलयः मकरन्दं पिबन्ति ।

योधस्य पाणौ असिः अस्ति ।

अग्नेः धूमः उद्गच्छति ।

Masculine Nouns ending in उ.

उकारान्तः पुंलिङ्गः 'गुरु' शब्दः

गुरु = Teacher.

	Sing.	Dual	Plural
Nominative प्रथमा	गुरुः	गुरू	गुरवः
Accusative द्वितीया	गुरुं	गुरू	गुरून्
Instrumental तृतीया	गुरुणा	गुरुभ्यां	गुरुभिः
Dative चतुर्थी	गुरवे	गुरुभ्यां	गुरुभ्यः
Ablative पञ्चमी	गुरोः	गुरुभ्यां	गुरुभ्यः
Genitive षष्ठी	गुरोः	गुर्वोः	गुरूणाम्
Locative सप्तमी	गुरौ	गुर्वोः	गुरुषु
Vocative संबोधन प्रथमा	हे गुरो	हे गुरू	हे गुरवः

[एवं शम्भु, आखु, इषु, इन्दु, तरु etc.]

LESSON XIV - चतुर्दशः पाठः

Verbs	Nouns
भक्षयति = Eats	रिपु = Enemy
हन्यते = Is killed	मार्जार = A cat
युध्यध्वे = You fight	आखु = A rat
दृश्यते = Is seen	दिलीप = Name of a king
चोर्यन्ते = Are stolen	कलङ्क = Stain
उड्डयन्ते = Fly up	ऊरु = Thigh
अस्ति = Is	

Indeclinables

विना = Without

नमः = Salutation

सिंहः गजानां रिपुः ।

मार्जारः आखुं भक्षयति ।

इषुणा हन्यते शार्दूलः ।

गुरुभ्यः नमः ।

विना हेतोः युध्यध्वे ।

दिलीपः रघोः पिता ।

इन्दौ कलङ्कः दृश्यते ।

दस्युभिः मणयः चोर्यन्ते ।

तरुभ्यः शुकाः उड्डयन्ते ।

ऊरौ पिप्लुः अस्ति ।

Masculine nouns ending in ऋ.

ऋकारान्तः पुलिङ्गो 'धातृ' शब्दः

धातृ = The Creator

	Sing	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	धाता	धातारौ	धातारः
Acc. द्वितीया	धातारं	धातारौ	धातॄन्
Inst. तृतीया	धात्रा	धातृभ्यां	धातृभिः
Dat. चतुर्थी	धात्रे	धातृभ्यां	धातृभ्यः
Abl पञ्चमी	धातुः	धातृभ्यां	धातृभ्यः
Gen. षष्ठी	धातुः	धात्रोः	धातॄणां
Loc सप्तमी	धातरि	धात्रोः	धातृषु
Voc. सं. प्रथमा	हे धातः	हे धातारौ	हे धातारः

[एवं कर्तृ, रक्षितृ, शासितृ, स्रष्टृ etc.]

LESSON XV - पञ्चदशः पाठः

Verbs	Nouns
श्लाघते = Praises	विधातृ = Brahma
नम्यते = Is saluted	विश्व = Universe
प्रदीयते = Is given	स्रष्टृ = Creator
प्रसरन्ति = Spread	ग्रन्थ = Work
धारयति = Bears	कर्तृ = Doer, author
कथं भवेत् = How can there be?	उपदेष्टृ = Instructor
शृणुत = You hear	उपहार = Present
आसेव्यते = Is resorted to	मस्तक = Head
मा विस्मर = Do not forget	रक्षितृ = Protector
	शासितृ = Ruler

विधाता लोकस्य स्रष्टा ।

ग्रन्थस्य कर्तारं श्लाघते ।

नप्त्रा नम्यते पितामहः ।

उपदेष्ट्रे उपहारः प्रदीयते ।

सवितुः रश्मयः प्रसरन्ति ।

भर्तुः आदेशं मस्तकेन धारयति ।

रामे रक्षितरि लोके अधर्मः कथं भवेत् ?

हे श्रोतारः ! धर्मं शृणुत ।

मार्गे गन्तृभिः तरवः आसेव्यन्ते ।

शासितुः उपदेशं मा विस्मर ।

Masculine nouns ending in ऋ

ऋकारान्तः पुलिङ्गः 'पितृ' शब्दः

पितृ = Father.

	Sing.	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	पिता	पितरौ	पितरः
Acc. द्वितीया	पितरं	पितरौ	पितॄन्
Inst. तृतीया	पित्रा	पितृभ्यां	पितृभिः
Dat चतुर्थी	पित्रे	पितृभ्यां	पितृभ्यः
Abl. पञ्चमी	पितुः	पितृभ्यां	पितृभ्यः
Gen षष्ठी	पितुः	पित्रोः	पितॄणाम्
Loc. सप्तमी	पितरि	पित्रोः	पितृषु
Voc. सं. प्रथमा	हे पितः	हे पितरौ	हे पितरः

[एवं भ्रातृ, जामातृ, देवृ, सव्येष्टृ and नृ.]

LESSON XVI - षोडशः पाठः

Verbs

सन्ति = Are
पालयति = Protects
प्रहीयते = Is sent
निलीयते = Conceals (himself)
आगच्छति = Comes
भव = Be
मा श्लाघध्वम् = Do not praise

Nouns

भ्रातृ = Brother
नृ = Man
जामातृ = Son-in-law
संदेश = Message
सञ्येष्टृ = A charioteer

Adjectives - विशेषणानि

स्निग्ध – Affectionate
सम = Equal
आत्मनः = One's own
ज्येष्ठ = Eldest
विनीत = Well behaved

Indeclinables

अन्योन्यं = Mutually
अत्र = Here

भ्रातरः अन्योन्यं स्निग्धाः सन्ति ।

नृपः नॄन् पालयति ।

ज्येष्ठः भ्राता पित्रा समः ।

जामात्रै संदेशः प्रहीयते ।

पितुः निलीयते कृष्णः ।

सव्येष्टुः पुत्र अत्र आगच्छति ।

पितरि विनीतः भव ।

भ्रातरः ! आत्मनः गुणान् मा श्लाघध्वम् ।

Feminine nouns ending in अ.

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः 'रमा' शब्दः ।

रमा = Lakshmi

	Sing.	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	रमा	रमे	रमाः
Acc. द्वितीया	रमाम्	रमे	रमाः
Inst. तृतीया	रमया	रमाभ्यां	रमाभिः
Dat. चतुर्थी	रमायै	रमाभ्यां	रमाभ्यः
Abl. पञ्चमी	रमायाः	रमाभ्यां	रमाभ्यः
Gen. षष्ठी	रमायाः	रमयोः	रमाणाम
Loc. सप्तमी	रमायां	रमयोः	रमासु
Voc. सं: प्रथमा	हे रमे	हे रमे	हे रमाः

[एवं माला, सीता, निशा, गिरिजा etc.]

LESSON XVII - सप्तदशः पाठः

Verbs	Nouns
चोदयति = Drives	कशा = Whip
प्रहिणोति = Sends	प्रिया = Beloved
आगच्छन्ति = Come, arrive	अयोध्या = Name of a city
प्रवदन्ति = Speak	दूत = Messenger
परिव्रियते = Is surrounded	निशा = Night
संचरन्ति = Move about	वल्लभ = Lover
	प्रज्ञ = Wise man
	भूषा = An ornament
	शाखा = Branch

गिरिजा हरस्य दयिता ।

मालां सीता धारयति ।

कशया अश्वं चोदयति ।

प्रियायै मालां प्रहिणोति ।

अयोध्यायाः दूताः आगच्छन्ति ।

चन्द्रः निशायाः वल्लभः ।

सभायां प्रवदन्ति प्रज्ञाः ।

त्रपा अङ्गनानां भूषा ।

कन्याभिः परिव्रियते शकुन्तला ।

वानराः शाखासु संचरन्ति ।

Feminine nouns ending in इ.

इकारान्तः स्त्रीलिङ्गः 'मति' शब्दः ।

मति = Intellect.

	Sing.	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	मतिः	मती	मतयः
Acc. द्वितीया	मतिं	मती	मतीः
Inst. तृतीया	मत्या	मतिभ्यां	मतिभिः
Dat. चतुर्थी	मत्यै / मतये	मतिभ्यां	मतिभ्यः
Abl. पञ्चमी	मत्याः / मतेः	मतिभ्यां	मतिभ्यः
Gen. षष्ठी	मत्याः / मतेः	मत्योः	मतीनाम्
Loc. सप्तमी	मत्यां / मतौ	मत्योः	मतिषु
Voc. सं. प्रथमा	हे मते	हे मती	हे मतयः

[एवं धृति, स्मृति, नीति, भक्ति, कृषि, वृष्टि etc.]

LESSON XVIII - अष्टादशः पाठः

Verbs

अनुगच्छति = Follows
अभवत् = Became
करोति = Does
नृत्यन्ति = Dance
पालयति = Protects
त्यज्यते = Is abandoned
जीवन्ति = Live

Nouns

धृति = Courage
अलङ्कार = Ornament
नीति = Justice
प्रकर्ष = Intensity
विपत्ति = Adversity
संपत्ति = Adversity
भक्ति = Devotion
उत्कर्ष = Greatness
विनय = Modesty
सत्संगति = Association with good men
कृषि = Agriculture
कर्षक = Farmer
वृष्टि = Rain
मयूर = Peacock

Indeclinable

तु = But.

धृतिः वीराणां अलङ्कारः ।
स्मृतिः श्रुतिम् अनुगच्छति ।
नीत्या पालयति नृपः ।
मतेः प्रकर्षः कीर्तये भवति ।

विपत्तेः मुक्तः अभवत् ।

भक्तेः उत्कर्षः विनयं यच्छति ।

संपत्तौ नरः बन्धुभिः परिव्रियते, विपत्तौ तु, त्यज्यते ।

सत्संगतिः किं न करोति नृणाम् ।

कृष्या कर्षकाः जीवन्ति ।

वृष्टौ मयूराः नृत्यन्ति ।

Feminine nouns ending in ई.

ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः 'गौरी' शब्दः ।

गौरी = Parvati.

	Sing.	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	गौरी	गौर्यौ	गौर्यः
Acc द्वितीया	गौरीं	गौर्यौ	गौरीः
Inst. तृतीया	गौर्या	गौरी	गौरीभिः
Dat. चतुर्थी	गौर्यै	गौरीभ्यां	गौरीभ्यः
Abl. पञ्चमी	गौर्याः	गौरीभ्यां	गौरीभ्यः

Get षष्ठी	गौर्याः	गौर्योः	गौरीणाम्
Loc. सप्तमी	गौर्याँ	गौर्योः	गौरीषु
Voc. सं. प्रथमा	हे गौरि	हे गौर्यौ	हे गौर्यः

[एवं जननी, वाणी, कौमुदी, महिषी, दासी etc.]

LESSON XIX - एकोनविंशः पाठः

Verbs

अभिरक्षतु = May (she) protect
आदिशति = Commands
पूज्यते = Is worshipped
प्रणमति = Salutes, bows
पश्य = See
रक्षति = Protects [to
वसन्ति = Reside ; live
अटति = Roams, wanders

Nouns

लोक = The world, people
महिषी = Queen
रुक्मिणी = Name of Krishna's wife
प्रेयसी = Dearer
शोभा = Beauty
वाणी = Speech
माधुर्यं = Sweetness
रजनी = Night
आहारार्थं = For food

गौरी लोकान् अभिरक्षतु ।

दासीम् आदिशति महिषी ।

रुक्मिण्या पूज्यते कृष्णः

जनन्यै प्रणमति रामः ।

कौसल्यायाः कैकेयी दशरथस्य प्रेयसी ।

कौमुद्याः शोभां पश्य ।

बुधानां वाण्यां माधुर्यम् अस्ति ।

विद्या पुरुषं जननी इव रक्षति ।

भागीरथ्याः तीरे ऋषयः वसन्ति ।

रजन्यां सिंहः आहारार्थम् अटति ।

Feminine nouns ending उ.

उकारान्तः स्त्रीलिङ्गः 'धेनु' शब्दः

धेनु = Cow.

	Sing.	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	धेनुः	धेनू	धेनवः
Acc. द्वितीया	धेनुं	धेनू	धेनूः
Inst. तृतीया	धेन्वा	धेनुभ्यां	धेनुभिः
Dat. चतुर्थी	धेन्वै / धेनवे	धेनुभ्यां	धेनुभ्यः

Abl. पञ्चमी	धेन्वाः / धेनोः	धेनुभ्यां	धेनुभ्यः
Gen. षष्ठी	धेन्वां / धेनौ	धेन्वोः	धेनूनाम्
Loc. सप्तमी	धेन्वोः / धेन्वोः	धेन्वोः	धेनुषु
Voc. सं. प्रथमा	हे धेनो	हे धेनू	हे धेनवः

[एवं तनु, रज्जु, चञ्चु, भीरु etc.]

Feminine nouns ending in ऊ

ऊकारान्तः स्त्रीलिङ्गः 'वधू' शब्दः ।

वधू = Woman.

	Sing.	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	वधूः	वध्वौ	वध्वः
Acc. द्वितीया	वधूं	वध्वौ	वधूः
Inst. तृतीया	वध्वा	वधूभ्यां	वधूभिः
Dat. चतुर्थी	वध्वै	वधूभ्यां	वधूभ्यः
Abl. पञ्चमी	वध्वाः	वधूभ्यां	वधूभ्यः

Gen. षष्ठी	वध्वाः	वध्वोः	वधूनाम्
Loc. सप्तमी	वध्वां	वध्वोः	वधूषु
Voc. सं. प्रथमा	हे वधु	हे वध्वौ	हे वध्वः

[एवं तनू, चमू, श्वश्रू अलाबू etc.]

Feminine nouns ending in ऋ.

ऋकारान्तः स्त्रीलिङ्गः 'मातृ' शब्दः

मातृ = Mother.

	Sing.	Dual.	Plural
Nom. प्रथमा	माता	मातरौ	मातरः
Acc. द्वितीया	मातरं	मातरौ	मातॄः
Inst. तृतीया	मात्रा	मातृभ्यां	मातृभिः
Dat. चतुर्थी	मात्रे	मातृभ्यां	मातृभ्यः
Abl. पञ्चमी	मातुः	मातृभ्यां	मातृभ्यः
Gen. षष्ठी	मातुः	मात्रोः	मातॄणाम्
Loc. सप्तमी	मातरि	मात्रोः	मातृषु
Vac. सं. प्रथमा	हे मातः	हे मातरौ	हे मातरः

[एवं यातृ, ननान्दृ दुहितृ etc.]

LESSON XX - विंशः पाठः

Verbs

पूजयन्ति = Worship
मन्यते = Thinks, Conside-
दीयन्ते = Are given
जायते = Is produced [rs

Nouns

विप्र = Brahmin
रज्जु = Rope
निकेत = House
दुहितृ = Daughter
अलङ्कार = Ornament
तनु = Body
[wife
ननान्द = Husband's sister
यातृ = Husband's brother's
वर्षा = Rain
दन्त = Tusk

पार्वती लोकस्य माता ।

धेनूः पूजयन्ति विप्राः ।

रज्जुं सर्पं मन्यते ।

दुहित्रे अलङ्काराः दीयन्ते ।

तन्वाः स्वेदः जायते ।

सरय्वाः तीरे अयोध्या अस्ति ।

स्वसुः पुत्रः स्वस्रीयः ।

शान्ता सीतायाः ननान्दा ।

माण्डवी ऊर्मिला च सीतायाः यातरौ ।

वर्षासु वर्षाभ्वः आरटन्ति ।

करेणोः दन्ताः न सन्ति ।

Neuter nouns ending in अ.

अकारान्तः नपुंसकलिङ्गः 'जल' शब्दः ।

जल = Water.

	Sing.	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	जलं	जले	जलानि
Acc. द्वितीया	जलं	जले	जलानि
Inst. तृयीया	जलेन	जलाभ्यां	जलैः
Dat: चतुर्थी	जलाय	जलाभ्यां	जलेभ्यः
Abl. पञ्चमी	जलात्	जलाभ्यां	जलेभ्यः
Gen. षष्ठी	जलस्य	जलयोः	जलानाम्
Loc. सप्तमी	जले	जलयोः	जलेषु
Voc. सं प्रथमा	हे जल	हे जले	हे जलानि

[एवं ज्ञानं, फलं, धनं etc.]

LESSON XXI - एकविंशः पाठः

Verbs	Nouns
विकसति = Blossoms	मुख = Face, mouth
क्षालयति = Washed	खनित्र = Spade
खनति = Digs	क्षेत्र = Field
पश्यन्ति = See	नयन = Eye
उपविशति = Sits	गगन = Sky
	पवि = Thunderbolt
	अधिपति = Chief
	आसन = Seat

Adjectives

रहित = without तुल्य = Equal

कमलं विकसति ।

मुखं जलेन क्षालयति ।

खनित्रेण क्षेत्रं खनति ।

नयनाभ्यां पश्यन्ति जनाः ।

गृहाय गच्छति हरिः ।

कमलात् कमलं गच्छति षट्पदः ।

गगनात् पविः पतति ।

नक्षत्राणाम् अधिपतिः चन्द्रः ।

आसनेषु उपविशन्ति आचार्याः ।

धनेन रहितः नरः पशुना तुल्यः ।

Neuter nouns ending in इ.

इकारान्तः नपुंसकलिङ्गः 'वारि' शब्दः ।

वारि = Water.

	Sing.	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	वारि	वारिणी	वारीणि
Acc. द्वितीया	वारि	वरिणी	वारीणि
Inst. तृतीया	वारिणा	वारिभ्यां	वारिभिः
Dat. चतुर्थी	वारिणे	वारिभ्यां	वारिभ्यः
Abl. पञ्चमी	वारिणः	वारिभ्यां	वारिभ्यः
Gen. षष्ठी	वारिणः	वारिणोः	वारीणाम्
Loc. सप्तमी	वारिणि	वारिणोः	वारिषु
Voc. सं. प्रथमा	हे वारे / हे वारि	हे वारिणी	हे वारीणि

[एवं कराङ्घ्रि, हरहरि etc.]

Neuter Founs ending in उ.

उकारान्तः नपुंसकलिङ्गः 'मधु' शब्दः ।

मधु = Honey.

	Sing.	Dual	Plural
Nom. प्रथमा	मधु	मधुनी	मधूनि
Acc. द्वितीया	मधु	मधुनी	मधूनि
Inst. तृतीया	मधुना	मधुभ्यां	मधुभिः
Dat. चतुर्थी	मधुने	मधुभ्यां	मधुभ्यः
Abl. पञ्चमी	मधुनः	मधुभ्यां	मधुभ्यः
Gen. षष्ठी	मधुनः	मधुनोः	मधूनाम्
Loc. सप्तमी	मधुनि	मधुनोः	मधुषु
Voc. सं. प्रथमा	हे मधो / हे मधु	हे मधुनी	मधूनि

[एव अम्बु, जत्रु, श्मश्रु etc.]

LESSON XXII - द्वाविंशः पाठः

Verbs	Nouns
शुष्यन्ति = Dry	ग्रीष्म = Summer
पिबन्ति = Drink	मधुकर = Honey bee
स्पृशति = Touches	जिह्वा = Tongue
स्पृहयन्ति = Desire	तालु = Palate
गलन्ति = Drop, flow	वसु = Wealth
आरोपयति = Ascribes	अश्रु = Tear
निर्मीयते = Is made	दोष = Fault
नवनीत = Butter	त्रपु = Tin

Adjective

उत्तम = Best	मञ्जूषा = Box

ग्रीष्मे वारीणि शुष्यन्ति ।

मधूनि पिबन्ति मधुकराः ।

जिह्वया तालु स्पृशति ।

जनाः वसुभ्यः स्पृहयन्ति ।

नेत्राभ्याम् अश्रूणि गलन्ति ।

वारीणां निधिः उदधिः ।

मधुनि माधुर्यम् अस्ति ।

उत्तमे वस्तुनि दोषम् आरोपयति ।

त्रपुणा मञ्जूषा निर्मीयते ।

LESSON XXIII - त्रयोविंशः पाठः ।

आसीद्ब्रह्मणः पुत्रः पुलस्त्यो नाम । तस्य च पुत्रो विश्रवाः । विश्रवसः पुत्रो रावणः । रावणस्यानुजौ कुम्भकर्णविभीषणौ तीव्रेण तपसा ते धातारमाराधयन् । आराधितः स भगवांस्तेभ्यो वरान् प्रायच्छत् । रावणो मानुषादन्यैरवध्यत्वमलभत । कुम्भकर्णो निद्रां लेभे । विभीषणस्तु सात्विको विष्णुभक्तिं लब्धवान् । अथ दृप्तो रावणो लोकान्हिंसितुमारभत । दुष्टानां शक्तिः शिष्टानां हिंसायै हि भवति । देवा महर्षयश्च न तं शिक्षयितुं क्षमा अभवन् । स दुष्टः सुरलोकमसकृदलुण्ठयत् । अप्सरसो बलादानीय बन्दीकृतवान् । महर्षीणां महायज्ञानध्वंसयत् । अथ देवा भगवन्तं नारायणं शरणमवापुः । स ,च भक्तवत्सलस्तेभ्योऽभयं प्रायच्छत् । दाशरथिश्च भूत्वा निखिलं निशाचरकुलं निःशेषमनाशयत् । ततः सर्वे लोका धार्मिकाः सुखिनश्च संजाताः ।

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥

इति भगवतः प्रतिज्ञा मिथ्या न भवति ॥

LESSON XXIV - चतुर्विंशः पाठः ।

अङ्गेषु लोमपादो नाम भूपो बभूव । जातु तस्य जनपदे सुचिरं वासवो नावर्षत् । तेन पीडिताः प्रजाः प्रभूतानि कष्टान्यन्वभवन् । धार्मिको राजा वृष्ट्यर्थं महान्तं यत्नमकरोत् । वेदविद्भिर्विप्रैर्यथाविधि वरुणमाराधयत् । कारीर्यादीरीष्टीर्यथावदन्वतिष्ठत् । परं सर्वे यत्ना विफला एव जाताः । अथ मन्त्रिभिः पुरोहितैश्च

सममन्त्रयत्। ऋष्यशृङ्गानयनं परमोपायमवाधारयत्। समानाय-यच्च महानुभावं तं स्वदेशम्। तत्क्षणमेव वासवोऽपरिमितमवर्षत्। रामपादरजःस्पर्शादहल्या सजीवा जाता। ऋष्यशृङ्गपदन्यासादङ्गेषु सुभिक्षं जातम्। महात्मनामनुभावं को नु विज्ञातुमर्हति? तन्महदद्भुतमभूदङ्गवासिनां जनानाम्। राजा स्वान्तरमान्तं महान्त-मानन्दमविन्दत। मनसापि महर्षेः प्रत्युपकर्तुं नापारयत्। तथापि स्वसुतां शान्तां तस्मै प्रायच्छत्। सोऽपि तां परिणीय तत्रैव सुखं न्य-वसत्। महत्पादरजःसङ्गाद्देशानां जायते शुभम्॥

LESSON XXV - पञ्चविंशः पाठः।

आसीदुशीनरेषु शिबिर्नाम कारुणिको राजा। तस्य कारुणि-कतां नारदात्साश्चर्यं शुश्राव शक्रः। पावकमुखाश्च देवाः श्रुत्वा विस्मयं गताः। वासवः शिबिं परीक्षितुं सोत्साह आसीत्। ततः सह पावकेन कुतूहलिना भुवमाजगाम। आगत्य च 'मायया श्येनरूपमधारयत्। पावकं तु कपोतपोतमकरोत्। अथ मांस-लिप्सुरिव श्येनः कपोतं तमन्वधावत्। श्येनाद्भीत इव कपोतः शिबेरङ्कं समाश्रयत्। मांसलिप्सुरिव श्येनः शिबिं बहुधा प्रार्थयत। तथापि कारुणिकः स कपोतं दातुं नानुमेने। किं तु कपोतसममात्म-मांसं प्रयच्छामीत्याह। श्येनकितवोऽपि तथेत्यङ्गीचकार। अनन्तरं राजा खड्गमादाय सोत्साहः स्वमांसमुत्कृत्य धटां समारोपयत्। मायी कपोतः स्वधटायामधिकं गौरवमदर्शयत्। असकृन्मांसमुत्कृत्य निर्मांसोऽभूद्राजा। ततश्च स्वयमेव धटां समारूढवान्। आश्चर्य-निर्भरा देवाः सुरतरुकुसुमानि तदुपर्यवर्षन्। वासवपावकौ च प्रसन्नौ राजानमक्षतदेहं चक्रतुः। वरांश्च बहूंस्तस्मै दत्त्वान्तर्धान-मवापतुः॥

LESSON XXVI - षड्विंशः पाठः ।

पुरा चन्द्रवंश्यः पाण्डुर्नाम पार्थिवो बभूव । स हास्तिनपुरं पर्यपालयत् । तस्य द्वे भार्ये आस्ताम्—कुन्ती, माद्रीति। कुन्त्यां त्रयः पुत्रास्तस्य जाताः, युधिष्ठिरः, भीमसेनः, अर्जुन इति । माद्र्यां द्वौ पुत्रौ जातौ, नकुलः सहदेव इति । एते पञ्च पाण्डवा इत्युच्यन्ते । युधिष्ठिरो धर्मस्यानुग्रहाज्जातः । भीमसेनः पवमानस्य । अर्जुनो देवेन्द्रस्य । नकुलसहदेवावाश्विनोरनुग्रहात्संजातौ । अत एवैते देवांशा इत्युच्यन्ते । सर्व एते साधवः । युधिष्ठिरः सर्वेषां साधुतमः । सर्वे धर्मपरा अधर्मभीरवश्च ।

पाण्डोरग्रजो भ्राता धृतराष्ट्रो नामासीत् । तस्य भार्या गान्धारी नाम । तस्यां शतं पुत्रास्तस्य संजाताः । दुर्योधनः सर्वेषां ज्येष्ठः । एते धार्तराष्ट्रा इत्युच्यन्ते । दुर्योधनस्य त्रयो दुर्मन्त्रिण आसन्—शकुनिः, कर्णः, दुःशासनश्च । शकुनिस्तस्य मातुलः । कर्णः कुन्त्यां सूर्याज्जातः । दुःशासनोऽनुजेष्वन्यतमः । दुर्योधनो राज्यलोभात् पाण्डवेषु द्वेषमवहत् । मन्त्रिणामुपदेशेन तान्बहुधा हिंसितवान् । अन्ते कपटद्यूतेन तानजयत् । ततः पाण्डवा द्वादश वर्षाणि वने न्यवसन् । एकं वर्षमज्ञातं विराटनगरे । चतुर्दशे वर्षे दुर्योधनमुपेत्य स्वदायमयाचन्त । स तु दातुं नानुमेने । ततः कुरुक्षेत्रे महद्युद्धमभवत् । तत्र पाण्डवा भगवतः कृष्णस्य साहाय्येन शत्रून्निःशेषं विनाश्याखण्डं राज्यमवापुः । धर्म एव जयति । नाधर्मः ॥

LESSON XXVII - सप्तविंशः पाठः ।

पुरा किल चन्द्रवंश्यो दुष्यन्त इति भूपो बभूव । स एकदा मृगयां कर्तुं वनं जगाम । तत्र बहून्मृगान्कुतूहलेन जघान । अथ भयेन पलायमानं कमपि मृगमन्वधावत् । मध्ये दिव्यं किंचिदाश्रपदं ददर्श । कण्वस्यायमाश्रम इति विज्ञाय तं प्रविवेश । प्रविशन्तं तमृषेः कन्या शकुन्तला यथोचितमुपचचार । स तु तां चार्वङ्गीं विलोक्य विमोहितश्चकमे । गान्धर्वेण विधिना तस्याः पाणिं जग्राह । रेमे च तया सह तत्र कंचित्कालम् । अथ तां विहायैव स्वनगरमुपाययौ ।

शकुन्तला तु तस्य संगमेन गर्भं धृतवती । प्रसूतवती चोत्तमगुणं क्रमेण पुत्रम् । यस्य बाल्ये चेष्टाः संलक्ष्य सर्वदमन इति ऋषयो नाम चक्रुः । स शुक्लचन्द्र इव ववृधे । द्वादशे वर्षे भगवान्कण्वो यौवराज्यार्हं तं मन्वानः सह शकुन्तलया पितृगृहं प्रेषयामास । दुष्यन्तस्तु प्रथमं सपुत्रां शकुन्तलां न स्वीचकार । तथापि देवैर्बोधितः शकुन्तलां महिषीं सर्वदमनं च युवराजं चकार । भरत इति देवैरभिहितः दौष्यन्तिः पितुरनन्तरं चक्रवर्ती भूत्वा सकलां पृथिवीं नीत्या चिरं शशास ॥

LESSON XXVIII - अष्टाविंशः पाठः ।

निषधेषु नलो नाम भूपालो बभूव । स वैदर्भीं दमयन्तीं स्वयंवरे भार्यां लेभे । तेनासूयान्धः कलिस्तस्मिन्द्वेषमवहत् । द्वादश वर्षाणि प्रतीक्ष्य लब्धावसरस्तस्य देहं समाविशत् । तेन द्यूते प्रवर्तितो नलः पुष्करेण भ्रात्रा पराजितः । अथ राज्यात्परिभ्रष्टो दमयन्त्या

सह वनं जगाम। तत्रापि कलिना बहुधा पीडितः सुप्तां भार्यां कुत्रचिदुत्सृज्य यथेच्छमगच्छत्। तत्र वनमध्ये महान्तं दावं ददर्श। तस्य मध्ये कार्कोटको नाम नाग आसीत्। तेन प्रार्थितो दयालुर्नलस्तमग्नेरुद्धृत्य कानिचित्पदानि निनाय। दशमे पदे कार्कोटको नलमदशत्। तेन तस्य स्वीयं रूपमन्तर्हितमभूत्। विकृतमात्मानं विलोक्य विस्मितोऽभवन्नलः। अथ नलहितैषी स साधुस्तमेवमाश्वासयत्—

'नैषध, न त्वां जना विद्युरिति मया विरूपितोऽसि। अनपराधो भवान्येनैवं बहुधा पीडितोऽसि तमेव मामकं विषं पीडयिष्यति; न त्वाम्। किंच मत्प्रसादेन सर्वत्र जयमवाप्स्यसि। अयोध्यामितो गच्छ। अक्षशौण्डमृतुपर्णमुपतिष्ठस्व। ततः सर्वाः संपदः संपत्स्यन्ते' इति। एवमाश्वासितो नलः ऋतुपर्णं समुपगम्य तस्मादक्षविद्यामवाप्य कलिना मुक्तः पुष्करं विजित्य भार्यया पुत्राभ्यां च संगम्य सुखितः सुचिरं वसुमतीं शशास॥

LESSON XXIX - एकोनत्रिंशः पाठः।

गाधिर्नाम राजा भृगोः पुत्राय ऋचीकाय स्वसुतां सत्यवतीं प्रददौ। सा जमदग्निं नाम पुत्रं सुषुवे। जमदग्नी रेणुकां पर्यणयत्। तस्यां पञ्च पुत्रास्तस्य संजाताः। जातु जमदग्निः केनाप्यपराधेन भार्यायै चुकोप। आदिदेश च तां हन्तुमात्मनः पुत्रान्। आद्याश्चत्वारो न पितुरादेशं चक्रुः। अन्तिमस्तु परशुरामः परशुना मातुर्मस्तकं चिच्छेद। स्त्रियोऽपि दोषवत्यः शिक्षणीया हि भवन्ति? तेन प्रसन्नः पिता पुत्रं प्राह—वत्स, प्रसन्नोऽहं त्वयि। त्वमेव मम

पुत्रोऽसि। नेमे चत्वारः। तद्वरं वृणीष्व।' इति। स तु धीमां-श्छिन्नमस्तकाया मातुः पुनरुज्जीवनं वरं वव्रे। जमदग्निस्तथास्त्वि-त्याह। अथ सुप्तेव रेणुका सजीवा समुत्थिता।

कृतार्थोऽभवत्परशुरामः। स्त्रियोऽपि दुष्टाः शिक्षणीयाः। पितृवाक्यपालनं परमो धर्मः। पितृप्रसादश्च परमेष्टसाधकः' इत्यात्मनः प्रवृत्त्या लोकानामुपादिशत्। अतः पितृवाक्यं पुत्रैरवश्यं पालनीयम्॥

LESSON XXX - त्रिंशः पाठः।

कार्तवीर्यो नाम राजा जातु जमदग्नेराश्रममाजगाम। परशु-रामस्तत्र तदा नासीत्। तेन सपरिवारः स दुष्टः सर्वानाश्रमवृक्षान् बभञ्ज। अपाजहार च मुनेः सर्वा होमधेनूः। अथाश्रममागतो रामः कार्तवीर्यस्य कृत्यं शुश्राव। नितान्तं तस्मै चुकोप। तेन सह युयुधे। अवधीच्च तम्।

अनन्तरं पितृवधं समाकर्ण्य कोपं गताः कार्तवीर्यस्य सुताः। ते सरभसं जमदग्नेराश्रमं समाजग्मुः। मारयामासुश्च तं निर-पराधम्।

अथाश्रममागतः परशुरामस्तेषु परमं कोपमवहत्। क्षत्रियाः सर्वे हन्तव्या इति निश्चयमकरोत्। 'एकः पापानि कुरुते फलं भङ्क्ते महाजनः।' स त्रिःसप्तकृत्वः पृथिवीं परिभ्रम्य सर्वान्क्षत्रियान्निःशेषं व्यनाशयत्। दुष्टानां निग्रहाय खलु भगवान् रामरूपेण भुव-मवतीर्णः! क्षत्रियास्तदा दुष्टा आसन्। तेन तान्निःशेषमना-शयत्। अतो दुष्टनिग्रहाय भगवतोऽवतार आवश्यको भवति॥

LESSON XXXI - एकत्रिंशः पाठः ।

मथुरायां रामः कृष्णश्चेति द्वौ बालावास्ताम् । जातु रथ्यायां गच्छन्तं कृष्णः रामं पृच्छति स्म—

रामः—सखे, कुत आगच्छसि ?

कृष्णः—मित्र, गृहादागच्छामि.

रामः—कुत्र गच्छसि ?

कृष्णः—देवालयं गच्छामि.

रामः—किमर्थम् ?

कृष्णः—देवं द्रष्टुम्.

रामः—अहमप्यागच्छामि.

कृष्णः—आगच्छ, उभौ गच्छावः.

रामः—सखे, प्रतिदिनमावाभ्यां देवस्य दर्शनं कर्तव्यम्.

कृष्णः—मित्र, यः सकृदपि दिने देवं न पश्यति स किं मनुष्यः ?

रामः—युक्तमुक्तं त्वया । सन्ति नास्तिकाः केचन। ते भगवन्तं न पश्यन्ति । निन्दन्त्यपि ।

कृष्णः—नास्तिका इति केचन भवन्ति वा ?

रामः—भवन्ति । देवो नास्तीति तेषां मतम् ।

कृष्णः—मित्र, अहमास्तिक एव भवितुमिच्छामि ।

रामः—अहमपि तथैव । सहवासोऽपि नास्तिकानामावाभ्यां त्याज्यः ।

एवं संलपन्तौ तौ देवं दृष्ट्वा साष्टाङ्गं प्रणम्य—

'अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम ।
तस्मात्कारुण्यभावेन रक्ष रक्ष महेश्वर ॥'

इति संप्रार्थ्य यथागतं गृहं गतौ ॥

LESSON XXXII - द्वात्रिंशः पाठः

SECTION I

Present Tense गच्छ् = To go

गच्छामि = I go	गच्छावः = We two go	गच्छामः = We all go
गच्छसि = Thou goest	गच्छथः = You two go	गच्छथ = You all go
गच्छति = He goes	गच्छतः = They two go	गच्छन्ति = They all go

Past Tense

अगच्छम् = I went	अगच्छाव = We two went	अगच्छाम = We all went
अगच्छः = Thou wentst	अगच्छतम् = You two went	अगच्छत = You all went
अगच्छत् – He went	अगच्छताम् = They two went	अगच्छन् = They all went

Similarly Conjugate

नय् to carry, भव् to be, बोध् to know, पत् to fall, सर् to move, रक्ष् to protect, जीव् to live, त्यज् to abandon, पच् to cook, वद् to speak.

SECTION II

Present Tense नश् = To perish

नश्यामि = I Perish	नश्यावः = We two perish	नश्यामः = We all perish
नश्यसि = Thou perishest	नश्यथ = You two perish	नश्यथ = You all perish
नश्यति = He perished	नश्यतः = They two perish	नश्यन्ति = They all perish

Past Tense

अनश्यम्—I perished	अनश्याव—We two perished	अनश्याम—We all perished
अनश्यः—Thou perishedst	अनश्यतं—You two perished	अनश्यत—You all perished
अनश्यत्—He perished	अनश्यतां—They two perished	अनश्यन्—They all perish

Similarly Conjugate— [ed

नृत् to dance, लुट् to wallow, लुभ् to covet, पुष् to nourish, मुह् to faint, तुष् to be statisfied, शुष् to dry, कुप् to be angry, क्षुभ् to be agitated, श्लिष् to embrace.

Present Tense कथ्—To tell

SECTION III

कथयामि—I tell	कथयावः—We two tell	कथयामः—We all tell
कथयसि—Thou tellest	कथयथः—You two tell	कथयथ—You all tell
कथयति—He tells	कथयतः—They two tell	कथयन्ति—They all tell

Past Tense

अकथयम्—I told	अकथयाव—We two told	अकथयाम—We all told
अकथयः—Thou told at	अकथयतम्—You two told	अकथयत—You all told
अकथयत्—He told	अकथयताम्—They two told	अकथयन्—They all told

Similarly Conjugate—

गण् to count, घोष् to proclaim, चिन्त् to think, चोर् to steal, ग्रथ् to publish, प्रीण् to please, रच् to arrange, स्पृह् to desire, पूज् to adore, वर्ण् to describe.

GENERAL KNOWLEDGE

त्रिस्रो मूर्तयः (The three principal deities).

ब्रह्मन् विष्णु शिव

चत्वारि युगानि (The four Yugas).

कृतयुग त्रेतायुग द्वापरयुग कलियुग

चत्वारो वेदाः (The four Vedas).

ऋक् यजुस् सामन् अथर्वन्

चातुर्वर्ण्यम् (The four Castes).

ब्राह्मण क्षत्रिय वैश्य शूद्र

पुरुषार्थचतुष्टयम्

(The four principal objects of human life).

धर्म अर्थ काम मोक्ष

पञ्च पाण्डवाः (The five Pandavas.)

धर्म भीम अर्जुन नकुल सहदेव

पञ्च कन्याः (The five women.)

अहल्या द्रौपदी सीता तारा मण्डोदरी

इन्द्रियपञ्चकम् (The five sensory organs.)

चक्षुस् श्रोत्र जिह्वा घ्राण त्वक्

भूतपञ्चकम् (The five elements of nature.)

पृथिवी जल तेजस् वायु आकाश

रसषट्कम् (The six tastes,)

मधुर अम्ल लवण कटु कषाय तिक्त

षट् ऋतवः (The six seasons.)

वसन्त ग्रीष्म वर्ष शरद् हेमन्त शिशिर

अरिषड्वर्ग (The six enemies of man.)

काम क्रोध लोभ मोह मद मात्सर्य

सप्तर्षयः (The seven great sages.)

वसिष्ठ अङ्गिरस् गौतम जमदग्नि
भरद्वाज अत्रि विश्वामित्र

सप्त मातरः (The seven mothers.)

ब्राह्मी माहेश्वरी कौमारी वैष्णवी
वाराही इन्द्राणी चामुण्डा

सप्त समुद्राः (The seven oceans.)

लवण इक्षु सुरा सर्पिस्
दधि क्षीर शुद्धोदक

सप्त द्वीपाः (The seven islands.)

जम्बू प्लक्ष कुश क्रौञ्च
शाल्मलि शाक पुष्कर

सप्त चिरजीविनः (The immortal seven.)

अश्वत्थामन् बलिन् व्यास हनुमत्
विभीषण कृप परशुराम

अष्ट दिक्पालाः (Guardians of directions.)

इन्द्र वह्नि पितृपति नैर्ऋत वरुण
मरुत् कुबेर ईश

नव ग्रहाः (The nine planets.)

सूर्य चन्द्र कुज बुध गुरु शुक्र
शनि राहु केतु

नव धान्यानि (The nine grains.)

गोधूम शालि आढ सर्षप निष्पाव
चणक तिल माष कुलुत्थ

नव निधयः (The nine treasures.)

महापद्म पद्म शङ्ख मकर कच्छप
मुकुन्द कुन्द नील खर्व

दशावताराः (The ten incarnations.)

मत्स्य कूर्म वराह नृसिंह वामन
परशुराम राम कृष्ण बुद्ध कल्कि

द्वादश मासाः (The twelve months.)

चैत्र वैशाख ज्येष्ठ आषाढ श्रावण भाद्रपद
आश्विन कार्तिक मार्गशीर्ष पौष माघ फाल्गुन

सप्तविंशतिः नक्षत्राणि
(The twentny-seven stars.)

१. अश्विनी २. भरणी ३. कृत्तिका ४. रोहिणी ५. मृगशिरः ६. आर्द्रा ७. पुनर्वसु ८. पुष्य ९. आश्लेषा १०. मघा ११. पूर्व-फल्गुनी १२. उत्तरफल्गुनी १३. हस्त १४. चित्रा २५. स्वाती १६. विशाखा १७. अनुराधा १८. ज्येष्ठा १९. मूल २०. पूर्वाषाढ २१. उत्तराषाढा २२. श्रवण २३. श्रविष्ठा २४. शत-भिषक् २५. पूर्वाभाद्रपदा १६. उत्तराभाद्रपदा २७. रेवती.